

MGR. FRANTIŠEK KORBEL, PH.D.
ADVOKÁT ▪ RECHTSANWALT

HLAVNÍ SÍDLO A ADRESA PRO DORUČOVÁNÍ: CENTRUM SLUŽEB STARÉ MĚSTO, PŘEVŘÁTILSKÁ 330, CZ - 390 01 TÁBOR
TEL.: + 420 381 254 904, FAX: + 420 381 254 905, INTERNET: WWW.AK-KORBEL.CZ, E-MAIL: KORBEL@AK-KORBEL.CZ
POBOČKA: ZELENÝ PRUH 99, CZ - 140 00 PRAHA 4, TEL./FAX: + 420 241 441 935

Doporučeně

Ústavní soud České republiky
Joštova 625/8
660 83 Brno

Vaše zn.: *nepředchází*

V Táboře dne **15. 7. 2005**

Stěžovatel: **Tomáš Pecina**
Slezská 56, 120 00 Praha 2

Zastoupen: **Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D., advokátem**
Převrátilská 330, 390 01 Tábor

Účastník: **Vrchní soud v Praze**
nám. Hrdinů 1300/11, 140 00 Praha 4

Vedlejší účastníci:

- 1. Občanské sdružení *Britské listy***
nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3
IČ: 26519887
- 2. Martin Mrnka**
Korunní 2206/127, 130 00 Praha 3

Ústavní stížnost
proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005,
č. j. 1 Co 385/2004-62,

podaná podle ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993
Sb., o Ústavním soudu (dále jen „ZÚS“)

Čtyřikrát

Plná moc

Přílohy: dle textu; podle seznamu

Bez poplatku

I.

Žalobou ze dne 14. 9. 2001 se 2. vedlejší účastník domáhal po 1. vedlejším účastníkovi, aby tento zveřejnil omluvu za články, publikované v červenci 2001 v internetovém deníku *Britské listy*, jejichž autorem byl stěžovatel. Tato žaloba byla Městským soudem v Praze (dále jen „**městský soud**“) projednávána pod sp. zn. 32 C 99/2001.

Na návrh stěžovatele městský soud svým usnesením ze dne 4. 9. 2002, č. j. 32C 99/2001-30, připustil, aby stěžovatel přistoupil do řízení jako vedlejší účastník na straně žalovaného.

Při jednání u městského soudu dne 12. 5. 2003 na začátku dokazování vedlejší účastníci navrhli soudu, aby schválil jimi uzavřený soudní smír, na jehož základě měl 1. vedlejší účastník zveřejnit v internetovém deníku *Britské listy* omluvu následujícího znění:

Britské listy uveřejnily dne 18. 7. 2001 článek Tomáše Peciny pod titulkem „Česká televize a agentura Christian VIP uvádějí: Fakta“, v němž bylo uvedeno, že vyšly najevo skutečnosti, které nezvratně nasvědčují, že bývalý šéfredaktor redakce publicistiky ČT Martin Mrnka hájil zájmy firmy Christian VIP v České televizi a „byl jejich člověkem“. Dne 25. 7. 2001 pak byl uveřejněn článek pod názvem „Chabá pondělní 21“, v němž bylo mj. uvedeno tvrzení, že Martin Mrnka je zkorumpovaný, a dále pak v komentáři „Co je nového v České republice“ bylo uvedeno, že mu byla prokázána korupce. Jednalo se o polemické články a následně se ukázalo, že tato tvrzení, založená na údajích Tomáše Peciny, autor nijak redakci ani čtenářům neprokázal. Z toho důvodu je nutné je považovat za nepravdivé. Britské listy daly posléze prostor Martinu Mrnkovi a dalším osobám, aby se k věci vyjádřili. Pokud jsme zveřejněním nepodložených tvrzení způsobili Martinu Mrnkovi újmu v jeho profesním a soukromém životě, omlouváme se.

Stěžovatel vznesl přímo při jednání námitku, že jde o smír, který zejména formulací výše zdůrazněné věty neoprávněně zasahuje do jeho osobnostních práv, že je uzavírán na úkor třetího, je v rozporu s dobrými mravy a tím i s hmotným právem a navrhl soudu, aby z toho důvodu návrh na schválení smíru zamítl.

Soud tomuto návrhu nevyhověl a svým usnesením ze dne 12. 5. 2003, č. j. 32 C 99/2001-56 (dále jen „**usnesení o smíru**“), smír schválil. Následně pak 1. vedlejší účastník smír splnil a dne 20. 5. 2003 omluvu v dohodnutém znění zveřejnil, přičemž nevyhověl žádosti stěžovatele, aby k omluvě doplnil i jeho vyjádření.

D ů k a z : spis Městského soudu v Praze sp. zn. 32 C 99/2001

II.

Proti usnesení o smíru podal stěžovatel dne 20. 5. 2003 u městského soudu žalobu na neplatnost smíru ve smyslu ustanovení § 99 odst. 3 občanského soudního řádu (dále jen „**OSŘ**“).

Tuto žalobu městský soud rozsudkem ze dne 1. 10. 2004, č. j. 37 C 59/2003-47, zamítl, když dospěl k závěru, že k podání žaloby podle ustanovení § 99 odst. 3 OSŘ jsou oprávněni pouze účastníci soudem schváleného smíru, a stěžovatel účastníkem smíru zřejmě nebyl.

Tento rozsudek jako správný potvrdil svým rozsudkem ze dne 3. 5. 2005, č. j. 1 Co 385/2004-62 (dále jen „**napadený rozsudek**“), Vrchní soud v Praze (dále jen „**vrchní soud**“) a stěžovatelovo odvolání proti rozsudku městského soudu jako nedůvodné zamítl.

Neboť stěžovatel má za to, že postup obou soudů představuje zásah do jeho základního práva na přístup k soudu ve smyslu ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen

„*Listina*“), jakož i čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „*Úmluva*“), a jediným dalším procesním prostředkem k ochraně jeho práv je dovolání, jehož přípustnost však závisí na úvaze dovolacího soudu (a jehož vyčerpání tudíž není v souladu s ustanovením § 75 odst. 1 *in fine* ZÚS podmínkou podání ústavní stížnosti), nezbyvá mu než obrátit se touto ústavní stížností na Ústavní soud.

D ů k a z : spis Městského soudu v Praze sp. zn. 37 C 59/2003
rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005, č. j. 1 Co 385/2004-62 – v příloze

III.

Podle ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy má „*každý právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu*“.

Zatímco ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny se *prima facie* vztahuje pouze na žalobce (srov. „*každý se může domáhat...*“), z citovaného ustanovení Úmluvy lze dovodit, že Úmluvou garantované právo na spravedlivý proces svědčí nejen žalobci, ale všem osobám, které jsou rozhodnutím dotčeny na svých právech. Právo na spravedlivý proces se tak nevyčerpává pouze právem obrátit se na soud nebo jiný státní orgán v postavení žalobce (navrhovatele), ale nutně je jeho součástí i komplementární právo, aby soudy a jiné státní orgány, které rozhodují o právech fyzických a soukromých právnických osob, těmto osobám poskytly adekvátní prostředky k obraně jejich práv; zásadně proto není přípustné rozhodovat v soudním řízení o právech jiných osob než účastníků řízení.

Ústavní soud v této souvislosti dovodil již ve svém nálezu ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95, že právo na účastenství v řízení před soudem musí svědčit všem, o jejichž právech a povinnostech má být v soudním řízení jednáno, a to na základě ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny:

Výraz „jeho věc“ v čl. 38 odst. 2 Listiny je nutno vykládat tak, že každý, o jehož právech a povinnostech má být v soudním řízení jednáno, má mít možnost se tohoto řízení účastnit a vyjádřit se ke všem prováděným důkazům.

Nejnověji byl Ústavním soudem tento princip akcentován v nálezu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. II. ÚS 310/04.

Stěžovatel má tudíž za to, že k zásahu do jeho základního práva došlo již v řízení o žalobě 2. vedlejšího účastníka proti 1. vedlejšímu účastníku, neboť jako autor článků, za něž se 2. vedlejší účastník domáhal zveřejnění omluvy, byl v tomto řízení pasivně věcně legitimován.

Je totiž třeba uvědomit si, že tisková omluva vydavatele v sobě nutně obsahuje dvě složky, a to složku subjektivní, jíž vydavatel vyjadřuje politování nad publikací určitého textu – což je jeho nezadatelné, autonomní právo – a složku objektivní, jíž vydavatel veřejně deklaruje, že informace zveřejněné autorem byly nepravdivé nebo jinak způsobily zasáhnout do právní sféry dotčené osoby. Právě tato objektivní složka omluvy zakládá vždy zásah do osobnostních práv autora, neboť sdělení, že autor publikoval nepravdivý nebo jinak právu odporující text, je vůči němu pojmově difamující.

Platné znění OSŘ nedovoluje soudu přibrat do řízení dalšího (hlavního) účastníka proti vůli žalobce, avšak povinností soudu bylo 2. vedlejšího účastníka vyzvat, aby žalobu v tomto smyslu doplnil a okruh žalovaných rozšířil, a pokud by tak neučinil, nezbylo by mu než ji zamítnout.

Je zřejmé, že postavení vedlejšího účastníka, jak je upraveno ustanovením § 93 OSŘ, osobě, jež je v řízení pasivně věcně legitimována, k obraně jejích práv ve smyslu citovaného ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 38 odst. 2 Listiny nepostačuje, neboť vedlejší účastník nedisponuje řízením tak jako účastník hlavní (nesvědčí mu např. právo podat proti vůli hlavního účastníka, jehož v řízení podporuje, samostatné odvolání) a v případě, že jeho úkony úkonům hlavního účastníka odporují, může soud rozhodnout tak, že úkon vedlejšího účastníka nepřipustí (§ 93 odst. 3 OSŘ).

Jak je zřejmé z procesních spisů, jichž se stěžovatel dovolává, městský soud nejenže nepostupoval tak, jak je popsáno shora a jeho účast v řízení nezajistil, ale tím, že schválil soudní smír, připustil neoprávněný zásah do stěžovatelových osobnostních práv, neboť podle ustanovení § 99 odst. 3 OSŘ má usnesení o smíru účinky pravomocného rozsudku; uplatnit procesní obranu proti tvrzením žaloby přitom městský soud stěžovateli neumožnil.

To, že vlastním původcem zásahu do osobnostní sféry stěžovatele byl 1. vedlejší účastník, odpovědnost soudu za tento zásah nesnižuje, neboť nelze přičítat k tíži 1. vedlejšímu účastníku, že vyhověl výroku soudního rozhodnutí majícímu závaznost pravomocného rozsudku (§ 99 odst. 3 OSŘ).

IV.

V řízení, z něhož vzešel napadený rozsudek, se stěžovatel snažil dosáhnout zrušení usnesení o smíru, přičemž dovedl, že jedinou možností, jak toho dosáhnout, je žaloba na neplatnost smíru, neboť u ní OSŘ nestanoví žádné omezující podmínky z hlediska aktivní žalobní legitimace.

V napadeném rozsudku však vrchní soud dospěl k závěru, že osobami oprávněnými podat takovou žalobu jsou pouze účastníci soudního smíru, jehož zrušení je navrhováno, přičemž – minimálně v ústním odůvodnění – naznačil, že stěžovatel měl k dispozici jiný přípustný prostředek, a to žalobu na ochranu osobnosti.

Toto právní posouzení však nelze označit za ústavně konformní ani ve vztahu ke stěžovateli, ani k 1. vedlejšímu účastníku, ale ani k 2. vedlejšímu účastníku, jenž by podle představy soudu v tomto řízení žalován být neměl. Jak bylo vysvětleno shora, 1. účastníka totiž nelze postihnout žádnou sankcí, jestliže splní povinnost, která mu byla uložena usnesením s účinky pravomocného rozsudku (nejde ostatně *prima facie* ani o neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 občanského zákoníku), a 2. účastník, jemuž soud předtím přiznal právo na omluvu, by se ocitl mimo řízení, v němž by se rozhodovalo o nezákonnosti omluvy, jež mu svědčí.

V úvahu připadá, aby se stěžovatel po zrušení usnesení o smíru domáhal náhrady utrpěné nemajetkové újmy v penězích od státu v řízení s analogickým použitím zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem; takový nárok však lze uspokojit jedině v případě, že usnesení o smíru bude zrušeno, a toho se podle závěru napadeného rozsudku stěžovatel domáhat nemůže.

Stěžovatel má za to, že je plně na místě, jestliže procesními prostředky brojí proti usnesení o smíru, vyhlášenému v řízení, jehož měl být – a vinou soudu nebyl – (hlavním) účastníkem, a je věci obecných soudů, aby mu právo na takový opravný prostředek přiznaly.

Formalistické rozhodování obou soudů založilo zjevně neústavní stav, kdy stěžovateli, o jehož právech bylo v původním řízení rozhodováno – a v jeho neprospěch i rozhodnuto – byl

poté odepřen přístup k soudu a byl *implicite* odkázán na řízení, které není způsobilé napadený zásah do jeho práv zhojit (a ve kterém by pravděpodobně ani nemohl uspět).

V.

Napadený rozsudek byl stěžovateli doručen dne 12. 7. 2005, tato ústavní stížnost je tudíž podávána v zákonné lhůtě 60 dnů ve smyslu ustanovení § 72 odst. 3 ZÚS.

VI.

Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Ústavní soud po projednání jeho ústavní stížnosti vydal tento

nález:

- 1. Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005, č. j. 1 Co 385/2004-62, bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces zakotvené v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.**
- 2. Tento rozsudek se proto z r u š u j e .**

Tomáš Pecina

Seznam příloh:

- 1. plná moc ze dne 15. 7. 2005*
- 2. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005, č. j. 1 Co 385/2004-62*